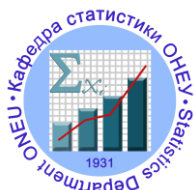

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина I

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 245 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорєлова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бондаренко А. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Борищук А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Вебер К. І. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Георгіу О. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Голубчикова Ю. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Дворжак А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джонмуродова Н. Д. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Запорощенко А. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Савина І. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2019

ЗМІСТ

Голубчикова Ю.В., Вітковська К.В. Статистичний аналіз динаміки та стану безробіття в Україні.....	6
Дворжак А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз в'їзного та виїзного туризму в Україні.....	13
Савина І.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників забору, використання та забруднення води.....	18
Запорощенко А.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності на СНІД в країнах Європи.....	26
Борищук А.О., Самотоєнкова О.В. Диференціація регіонів України за рівнем зайнятості населення.....	33
Джонмуродова Н.Д., Погорєлова Т.В. Особливості статистичної оцінки кредитоспроможності позичальників банку.....	39
Любович А.А., Вітковська К.В. Аналіз патентної діяльності в Україні.....	47
Стародубцева Т.В., Вітковська К.В. Статистичне дослідження розвитку альтернативної енергії в Україні... ..	54
Бойко В.С., Тарасова К.І. Аналіз розвитку легкої промисловості України	60
Зарічна Т.С., Тарасова К.І. Машинобудування України: сучасний стан, структура та тенденції розвитку галузі	68
Агапченко К.А., Тарасова К.І. Статистичний аналіз переробної промисловості України	77
Богомаз О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз динаміки та стану розвитку вугільної промисловості України	83
Бондаренко А.В., Тарасова К.І. Статистична оцінка заробітної плати громадян України	91
Любович А.А., Тарасова К.І. Дослідження ризику трудової міграції населення України.....	98
Weber K.I., Tarasova K.I. The latest trends of Ukrainian labor market: statistical research	105
Мотишена В.В., Тарасова К.І. Дослідження харчової промисловості України	113
Березорудський А.М., Тарасова К.І. Аналіз електроенергетичної промисловості України	120

Абалмасова М.П., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності мотелів України	126
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Методи статистичного аналізу діяльності мотелів та хостелів	131
Бойчева О.П., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Болгарії та України	138
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Необхідність статистичного аналізу діяльності хостелів в Україні	144
Богомаз О.О., Милашко О.Г. Аналіз діяльності готелів в Україні	151
Бойко В.С., Милашко О.Г. Аналіз ринку мотельних послуг.	157
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Аналіз динаміки основних макроекономічних показників Німеччини	162
Воскобойнік І.І., Милашко О.Г. Дослідження сучасного стану мотельних господарств України	166
Гаращенко О.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз діяльності кемпінгів в Україні	173
Любович А.А., Милашко О.Г. Зовнішньоекономічна діяльність Франції та її торговельно-економічне співробітництво з Україною	178
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Аналіз сучасного стану діяльності мотелів в Україні	185
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз основних макроекономічних показників Польщі	193
Георгіу О.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Європі	199
Березорудский А.Н., Ольвинская Ю.О. Анализ рынка электромобилей в Украине	207
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Аналіз сучасного стану викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря України	212
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Техногенний вплив на екологію в Україні	219
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки екологічного сліду планети	226
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз екологічного стану Чорного моря	233
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Вплив освіти на формування особистості.....	239

АНАЛІЗ ПАТЕНТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Любович А. А.¹, Вітківська К. В.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Любович А. А., Вітківська К. В. Аналіз патентної діяльності в Україні. Обґрунтовано необхідність дослідження патентної активності національних та іноземних заявників. Проаналізовано динаміку та регіональні особливості патентування в Україні та світі. Розглянуто основні категорії патентування.
Ключові слова: патент, винахід, корисна модель, промисловий зразок.

Любович А. А., Вітківська К. В. Анализ патентной деятельности в Украине. Обоснована необхідність дослідження патентної активності національних та іноземних заявників. Проаналізована динаміка та регіональні особливості патентування в Україні та світі. Розглянуто основні категорії патентування.
Ключевые слова: патент, изобретение, полезная модель, промышленный образец.

Lyubovych A. A., Vitkovskaya E. V. Analysis of patent activities in Ukraine. The necessity of research of patent activity of national and foreign applicants is substantiated. The dynamics and regional peculiarities of patenting in Ukraine and in the world are analyzed. The main categories of patenting are considered.
Keywords: patent, invention, utility model, industrial design.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Любович, А. А. Аналіз патентної діяльності в Україні [Текст] / А. А. Любович, К. В. Вітківська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 47 – 53.

У зв'язку з тим, що ресурс екстенсивного економічного розвитку України вичерпується, постає питання про більш ефективне використання наявних в країні ресурсів, основу якого складають новації. Система патентування є ринковим механізмом опосередкованого фінансування досліджень та розробок. Попит на патентний захист винаходів у світі щороку збільшується, залучаючи дедалі більше фінансових та людських ресурсів в сферу захисту прав інтелектуальної власності, паралельно зростає обсягу міжнародного трансферу технологій за допомогою

патентів. Цими тенденціями пояснюється пильна увага експертів до системи патентного захисту винаходів і до показників патентної активності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить проте, що огляд патентної статистики є поширеним прийомом, який застосовують для оцінки результативності науково – технічної діяльності у вітчизняних та зарубіжних наукових працях [1], а також для оцінки інноваційної сфери [2].

Мета статті – оцінити рівень патентної активності українських винахідників на внутрішньому та зовнішньому ринках, визначити позиції національних патентовласників на ринку України.

Патент – документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку. Він видається державним патентним відомством винахіднику або його правонаступнику. Дія патенту розповсюджується тільки на територію держави, в якій його видано. Строк дії патенту встановлюється національним законодавством (як правило, 15–20 років). Термін «патент» походить від латинського слова «patere», що означає «класти на огляд». Найпоширенішою є категоризація патентів за об'єктами промислової власності, на які вони видаються. За цією категоризацією виділяють такі види патентів:

1) патент на винахід. Винаходи – це технічні рішення будь-яких проблем будь-якої галузі суспільно корисної діяльності, які є новими та мають винахідницький рівень і придатні для промислового використання. Об'єктами винаходу можуть бути новий продукт або спосіб; застосування раніше відомого продукту чи способу за новим призначенням. Результатами винахідницької діяльності найчастіше є істотне удосконалення та створення нової техніки, новітехнології, нові матеріали.

2) патент на корисну модель. Корисна модель – це конструктивне виконання пристрою, яке характеризується явно вираженими просторовими формами. Якщо винахід містить сутність заявленої пропозиції, то корисна модель це втілення цієї сутності в просторі. Корисна модель може стосуватися лише пристрою.

3) патент на промисловий зразок. Промисловий зразок – це нове конструктивне вирішення виробу, що визначає його зовнішній вигляд, придатне для відтворення промисловим способом. Об'єктом промислового зразка може бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу, призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Особа, яка бажає одержати патент і має на це право, може подати заявку на його видачу до Державної служби інтелектуальної власності України (далі – ДСІВ), який приймає, розглядає та проводить експертизу заявок.

Протягом 2017 року спостерігалася невисока активність у поданні заявок на ОПВ. Загальна їх кількість перевищила показник попереднього року лише на 3,6%, а також зменшилася активність у поданні заявок на

знаки для товарів і послуг національними заявниками.

Практично не змінилася активність у поданні заявок на винаходи, зменшилася активність у поданні заявок на корисні моделі. Водночас на 7,7% збільшилася активність у поданні заявок на промислові зразки, але їх частка залишилася незначною в загальній кількості заявок на об'єкти промислової власності (рис.1). Із загальної кількості поданих заявок 7,6% становлять заявки на винаходи, 17,1% – на корисні моделі, 4,5% – на промислові зразки. Кількість заявок на знаки для товарів і послуг становила 70,8%.

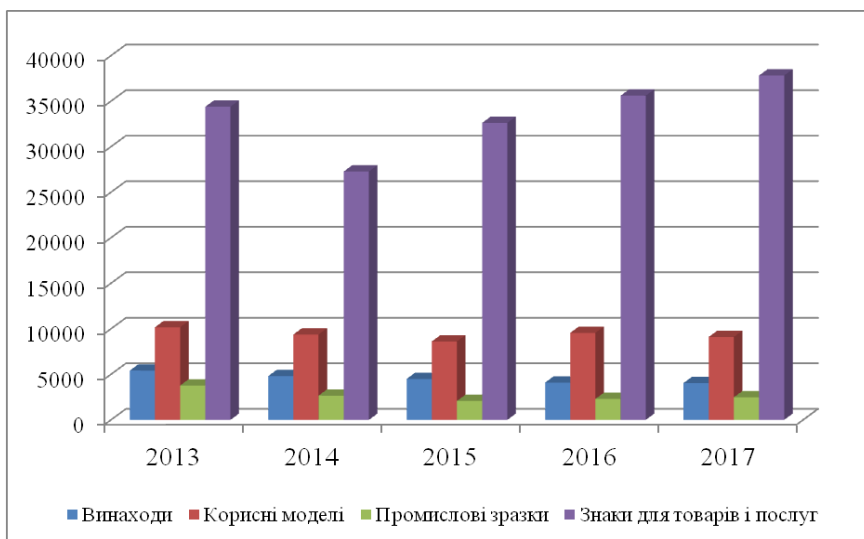

Рис. 1. Динаміка надходження заявок на ОПВ.

У 2017 році спостерігалось незначне зменшення активності в поданні заявок на винаходи за рахунок зменшення активності іноземних заявників за процедурою РСТ. Договір про патентну кооперацію (РСТ) допомагає заявникам патентувати свої винаходи в багатьох країнах, сприяє патентним відомствам в прийнятті рішень про видачу патенту і полегшує доступ публіки до технічної інформації, що стосується винаходів. Подаючи одну міжнародну патентну заявку по процедурі РСТ, заявник може забезпечити своєму винаходу охорону в великій кількості країн світу. Активність іноземних заявників за національною процедурою збільшилася на 11,5%, національних заявників – на 2,2% (рис. 2). Частка іноземних заявок у загальній кількості заявок на винаходи становила 43,7%.

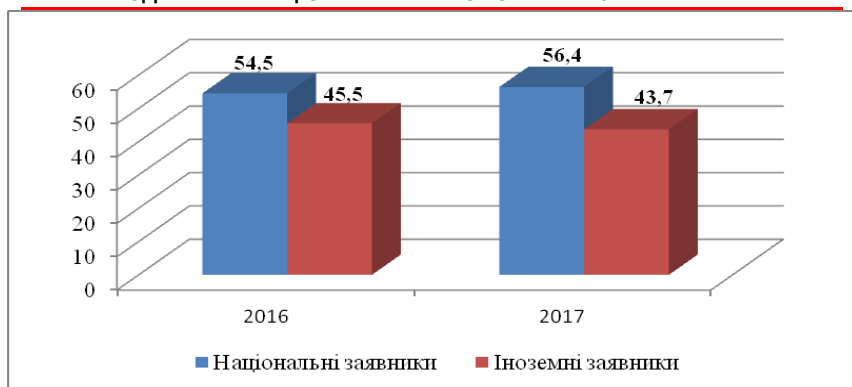

Рис. 2. Динаміка надходження заявок на винаходи від національних та іноземних заявників

Серед іноземних країн лідерами в поданні заявок на винаходи, як і в попередні роки, були: США (515 заявок), Німеччина (231 заявка), Швейцарія (202 заявки), Франція (84 заявки), Велика Британія (75 заявок), Бельгія та Японія (по 59 заявок).

Пріоритетні напрями винахідницької активності іноземних заявників за 2013 – 2017 роки такі: до напрямку «Лікарські препарати» належить майже 20,0% заявок, «Органічна тонка хімія» – 10,5%, «Біотехнології» – 10,4%, «Хімічна сировина» – 9,1%, «Маніпулювання, транспортування, вантажні операції» – 5,0%, «Матеріали, металургія» – 5,0%.

Таким чином, у 2017 році прийнято 2 744 рішення про видачу патентів на винаходи, 63 рішення про відмову у видачі патентів, за 1 300 заявками припинено діловодство.

Щодо заявок на корисні моделі, то у 2017 році їх кількість зменшилася на 4,7% порівняно з попереднім роком за рахунок зменшення активності національних заявників. Кількість заявок від іноземних заявників збільшилася майже на 54%.

Співвідношення заявок на корисні моделі між юридичними та фізичними особами наведено на рис.3. Для національних заявників у 2017 році це співвідношення складало: 66,4% – юридичні особи, 33,6% – фізичні особи. Серед іноземних заявників – 96% – юридичні особи, 4% – фізичні особи.

Серед найбільш активних іноземних компаній у поданні заявок на корисні моделі можна назвати: «Рейл Транс Холдінг» (Російська Федерація, 14 заявок), що займається виробництвом вагонів – хоперів; інвестиційні компанії Rail 1520 IP Ltd та Ezenta Limited (Кіпр, 12 та 10 заявок відповідно); «Middleware Inc.» (США, 8 заявок), яка займається програмами забезпеченням.

У 2017 році прийнято 9 528 рішень про видачу патентів на корисні

моделі, 56 – про відмову у видачі, за 354 заявками припинено діловодство. Кількість заявок на промислові зразки у 2017 збільшилася на 7,7% порівняно з попереднім роком за рахунок зростання активності національних заявників. Активність іноземних заявників зменшилася на 19,6%, а їх частка в загальній кількості заявок на промислові зразки скоротилася з 12,4% до 9,3%.

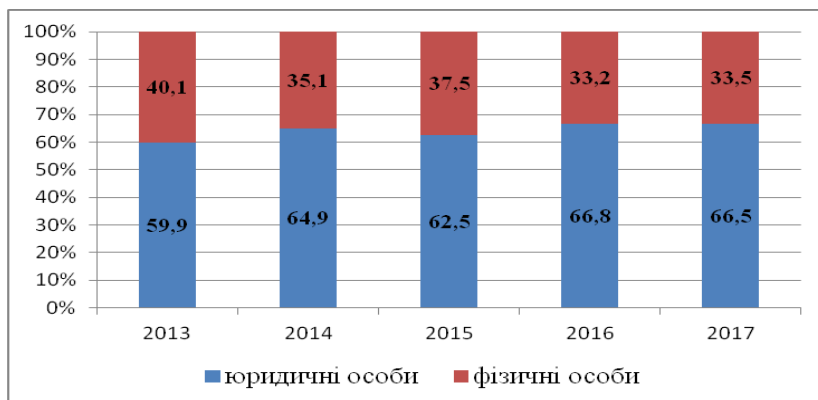

Рис. 3. Співвідношення заявок на корисні моделі між юридичними та фізичними особами

У 2017 році змінилися країни-лідери в поданні заявок на промислові зразки в Україні. Так, Російська Федерація, яка була лідером протягом останніх років, майже на 60% зменшила свою активність у поданні заявок на промислові зразки (42 заявки проти 105). Натомість Німеччина збільшила свою активність майже в 5 разів (49 заявок проти 5) і посіла першу позицію.

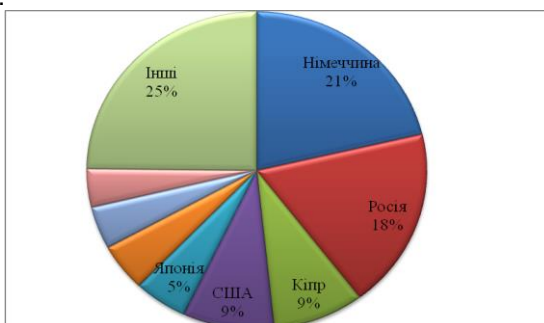

Рис. 4. Країни-лідери в поданні заявок на промислові зразки у 2017 році

Серед національних заявників у 2017 році найбільш активними були: ТОВ «Технооптторг-трейд», що займається продажем шин та акумуляторів для усіх видів техніки (35 заявок) та ТОВ «Національна горілчана компанія», що займається виробництвом дистильованих алкогольних напоїв (23 заявки).

У 2017 році найбільша кількість класифікованих заявок на промислові зразки від національних заявників належала до таких галузей: «Дозвілля та освіта» (325 заявок), «Пакування» (320), «Реклама» (235), «Будівництво» (167), «Транспорт» (152), «Меблі та господарчі товари» (137) і «Текстиль та аксесуари» (129 зразків). Заявки на промислові зразки від іноземних заявників становлять усього 9,3% від загальної кількості поданих. Порівняно з попереднім роком дещо перерозподілилися пріоритетні напрями: «Пакування» (45 промислових зразків), «Транспорт» (31), «Дозвілля та освіта» (26 заявок), «Реклама» (22), «Будівництво» (9), «Інформаційні та комп'ютерні технології» і «Текстиль та аксесуари».

У 2017 році прийнято 2 457 рішень про видачу патентів на промислові зразки, 9 рішень про відмову у видачі, 224 заявки відкликано (відхилено).

У 2017 році змінилися тенденції в поданні заявок на знаки для товарів і послуг за національною процедурою національними та іноземними заявниками. Так, якщо у 2016 році була високою активність національних заявників, яка перевищила показники всіх попередніх років, у 2017 році зросла активність іноземних заявників, при цьому активність національних заявників не змінилася порівняно з попереднім роком.

Протягом звітного року найбільш активними в поданні заявок на знаки для товарів і послуг серед національних заявників були: ТОВ «Лікєро-горілчаний завод «Прайм» (166 заявок), ПАТ «Київстар» (142 заявки), ПП «Золотий век» (60 заявок), ПАТ «САН ІнБєв Україна» (54 заявки), ТОВ «Нєстлє Україна» (35 заявок), ТОВ «Баядера Логістик» (33 заявки) та ТОВ «Українська дистрибуційна компанія» (63 заявки).

Серед іноземних заявників за національною процедурою найбільш активними були: кіпрська компанія GSH Trademarks Limited, яка є власником низки знаків для товарів і послуг, таких як «Хортиця», «Медовуха», «Мороша», «Екобренд» (63 заявки); австрійська фармацевтична компанія Farmak International Holding GmbH (44 заявки); кіпрська холдингова компанія Daniper Limited, що створила сповщення в реальному часі, які дозволяють відстежувати зміни акцій, секторів та галузей (40 заявок).

У 2017 році, як і в попередньому, найбільша кількість заявлених знаків від національних заявників належала до таких галузей: «Управління, зв'язок, нерухоме майно та фінансові операції» (11 431), «Сільськогосподарська продукція та послуги» (6 792) та «Дозвілля, освіта, навчання» (4 504).

Пріоритетні галузі для іноземних заявників дещо змінилися: «Фармацевтика, здоров'я, косметика» (1 603), «Сільськогосподарська продукція та послуги» (814) та «Управління, зв'язок, нерухоме майно та фінансові операції» (804).

У 2017 році прийнято 16 620 рішень про видачу свідоцтв на знаки для товарів і послуг, 1 865 рішень про відмову у видачі, 5 270 заявок відкликано (відхилено).

Висновок. Впродовж останніх років постійно збільшується попит на патентний захист винаходів, патентні відомства не завжди встигають за збільшенням даного попиту. Паралельно відбувається інтернаціоналізація системи патентного захисту винаходів, що знаходить своє відображення у збільшенні частки заявок на патенти, що подаються в національні патентні відомства іноземними заявниками.

Як було сказано вище, українські заявники демонструють патентну активність переважно на внутрішньому ринку, на міжнародній арені українські патентовласники представлені слабо, що є не досить позитивним явищем і потребує розробки відповідних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук В.К., Федулова Л.І., Хаустов Г.О. Інтелектуальна власність у національній інноваційній системі: наук. – анал. доп.; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. – К., 2010. – 2016 с.

2. Егоров І. Ю. Наука и инновации в процессах социально – экономического развития: Монография; Центр исслед. науч. – техн. потенциала и истории науки Г.М.Доброва НАН Украины. – К., 2016. – С. 129-136.

3. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>

4. Закон України «Про патентування деяких видів господарської діяльності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/98/96-вр>

5. Офіційний сайт: Державна служба статистики України // [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Статистичний збірник «Україна у цифрах» 2016. // Державний комітет статистики України; за ред. І. Є. Вернера.– К., 2012. – 251 с.

7. ПРОМИСЛОВА ВЛАСНІСТЬ У ЦИФРАХ - Показники діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» за 2017 рік.

8. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с 7. Підгорний А. З. Соціально-демографічна статистика: підручник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська, К. В. Вітковська / за ред. А. З. Підгорного. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 450 с.

9. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону : монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ВИПУСК 5

Частина I

Одеса

